

Hezkuntza inklusiboa eta aniztasunari erantzuna

- Eskola inklusiboa
- Jarduera planak
- Hezkuntza-laguntzako berariazko premiak
- Aniztasunari erantzuteko programak
- Arreta goiztiarra hezkuntzaren baitan

Elkarbizitza hezkuntza eremuan

- Elkarbizitza
- Araudia eta orientabideak
- Bizikasigunea

Hezkidetzak euskal hezkuntza-sisteman

- Hezkidetzak
- Jarduera planak
- Araudia eta orientabideak
- Jarduketa proiektuak
- Hezkidetzagunea
- Berdintasunerako administrazio-unitatea

Dokumentazioa eta baliabideak

- Lege-testuen bilduma
- Hezkuntza lege-testuen bilaketa
- Azkenengo xedapenak
- Orientabideak eta jarraibideak
- Protokoloak eta jarduteko gidak
- Argitalpenak
- Beste baliabide batzuk

Familiak eta herritarrak

- Liburuxkak eta informazio-oharrak
- Argitalpenak
- Laguntza zerbitzuak
- Errekonozimenduak



1. Eskola inklusiboa eta aniztasunari erantzuna

1.1. ESKOLA INKLUSIBOA

+ **Kontzeptua eta definizioa** >>> [añadir texto 1.1.1e](#)

+ **Aniztasuna eskola inklusiboan** >>> [añadir texto 1.1.2e](#)

+ **Orientabide metodologikoak** >>> [añadir texto 1.1.3e](#)

1.2. JARDUERA PLANAK

Indarrean dauden planak

- Eskola inklusiboa garatzeko esparru-plana 2019-2022
> Esparru-planari buruzko monografikoa
- Adimen gaitasun handiko ikasleei hezkuntza-arreta emateko plana 2019-2022

Aurreko planak

- 2016-2020ko eskola inklusiboaren eta kultura artekoaren eremuen ikasle etorkinei hezkuntza-arreta emateko II. Plana
>> luzapena 2020-2021 ikasturtean

1.3. HEZKUNTZA-LAGUNTZAKO BERARIAZKO PREMIAK

+ **Tipologia** >>> [añadir texto 1.3.1e](#)

+ Oinarrizko araudia

- AGINDUA, 1998ko uztailaren 30ekoa, hezkuntzaren arloko hainbat ekintza eta neurri arautzen dituena, gizarte edo kulturaren ikuspegitik besteak baino egoera txarragoan diren ikasleentzat eta eskolara egokitzeko zailtasun handiak dauzkaten ikasleentzat [2002-05-07ko AGINDUAK aldatuta]
- AGINDUA, 1998ko uztailaren 30ekoa, beharizan bereziak dituzten ikasleak eskolatzeko irizpideak ezartzeko, eta ikasle horiek behar dituzten baliabideak hezkuntza-sistemako maila guztietara helarazteko
- AGINDUA, 1998ko uztailaren 24koa, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleentzat curriculumera sartzeko egokitzapenen eta curriculumaren norbanako egokitzapen nabarien baimena arautzen dituena [1998-12-22ko AGINDUAK aldatuta]
- ERABAKIA, 1998ko uztailaren 24koa, aparteko gaitasunak edukitzeagatik heziketa-premia bereziak dituzten ikasleei hezkuntzaren aldetik eman beharreko erantzuna nondik nora bideratu arautzen duena

- 118/1998 DEKRETUA ekainaren 23koa, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleei eman beharreko hezkuntza-erantzuna eskola muinbaker eta integratzailearen esparruan antolatzen duena

+ Jarraibideak, orientabideak, protokoloak eta jarduera gidak

- **Jarraibideak**, lan-legepeko irakasle eta hezitzaileentzat [urteko argitalpena]
- Ebazpena, hezkuntza-laguntzako berariazko premiak (HLBP) dituzten **ikasleei buruzko informazioa biltzeari** eta antolatzeari buruzkoa (2020)
- Jarraibideak, hezkuntza-laguntzako berariazko premiak (HLBP) dituzten ikasleei **baliabide personal espezifikoak esleitzeko prozedurari** buruzkoa (2019)
- Hezkuntza Sailburuordearen argibideak, **norbanako curriculum egokitzapenei** (NCE) buruzkoa (2018)
- Hezkuntza Sailburuordearen argibideak, **norbanako curriculum egokitzapenei** (NCE) buruzkoa. **Sarrien egiten diren galderak** (2018)
- Protokoloa. **Hezkuntza – Osasun mentalaren elkarlanerako oinarri orokorra** (2018)
- Protokoloa, ikastetxeei zuzendutakoa, **ikasle transei edo genero portaera ez normatiboa** dutenei eta haien familiei laguntzeko (2016)
- Protokoloa. **emakumeen genitalen mutilazioari** aurrea hartzea, hezkuntza-esparruan [2016]
- Protokoloa. **Osasun arreta berezia eskola orduetan** (2006)

+ Deialdiak eta laguntzak

- Desgaitasunari lotutako hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleentzako **eskola-garraioko banakako esleipenak**
- Hezkuntza laguntzako espezialistak
- Hezkuntza-itunak: **lehen eta bigarren hezkuntza berezi irekian itundu beharreko unitateak**, berariazko hezkuntza-errefortzuko proiektuak eta curriculum-aniztasuneko programak

1.4. ANIZTASUNARI ERANTZUTEN PROGRAMAK

+ Kulturartekotasuna sustatzeko programak eta hizkuntza sendotzeko programak

- **Ikastetxe publikoak: EUSLE programa** >>> [añadir texto 1.4.1e](#)
- Itunpeko ikastetxe pribatuak: ikasle etorkinentzat kulturartekotasuna sustatzeko programak eta ikasle sartu berrien hizkuntza sendotzeko programak garatzeko dirulaguntzak
- + **Bidelaguna: eskola orduz kanpoko laguntza**
- Ikastetxe publikoentzako jarraibideak

+ Hezkuntzan berariaz sendotzeko programak (HBSP)

- Ikastetxe publikoentzako jarraibideak
- Itunpeko ikastetxe pribatuak: hezkuntzan berariaz sendotzeko programetan itundu beharreko unitateak

+ Curriculum aniztasunaren bidez ikaskuntza eta errendimendua hobetzeko programak

- Ikastetxe publikoentzako jarraibideak
- Itunpeko ikastetxe pribatuak: curriculum-aniztasuneko programetan itundu beharreko unitateak

+ Eskolatzeko osagarriko programak

- Ikastetxe publiko eta itunpeko ikastetxe pribatuentzako jarraibideak
- Itunpeko ikastetxe pribatuentzako eta zentru espezifikoentzako diru-laguntzen deialdia

+ **Hamaika esku programa** ¿?

1.5. ARRETA GOIZTIARRA HEZKUNTZAREN BAITAN

+ Arreta goiztiarra Euskal Autonomia Erkidegoan

- **Bilakaera** >>> [subir a euskadi.eus y linkar PDF 1.5.1e](#)
- Arreta goiztiarreko eredia
- 13/2016 Dekretua, EAEko arreta goiztiarreko esku-hartze integralari buruzkoa
- + **Haurren garapenaren jarraipenerako protokoloa**
- Lehenengo fasea: garapenaren ohiko zaintza
- Bigarren fasea: detekzio espezifikoa
- Behatzeko eskalak



2. Elkarbizitza hezkuntza eremuan

2.1. ELKARBIZITZA POSITIBOA

2.3. BIZIKASIGUNEA

>>> [añadir texto 2.1e](#)

2.2. ARAUDIA ETA ORIENTABIDEAK

+ Oinarrizko araudia

- Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia
- 19/2012 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko Eskola Bizikidetzaren Behatokia sortzeko dena
- 201/2008 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ikasleen eskubideei eta betebeharrei buruzkoa
 - > Dekretua aplikatzeko gida

+ Jarraibideak, orientabideak, protokoloak eta jarduera gidak

- Ziberjazarpen kasuen aurrea ikastetxeetan jarduteko orientabideak (2020)
- Ebazpena, Hezkuntza Sailburuordearena, EAEko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetan eskola-jazarpen egoeretan jarduteko protokoloaren aplikazioa arautzen duten jarraibideei buruzkoa (2019)
 - > Eranskinak betetzeko argibideak
 - > Protokoloaren eskema eta txantiloak
- Ikastetxearen Elkarbizitza Plana egiteko gida (2016)
- Hezkuntza-arloko prebentzio- eta jardun-protokoloa, gerta daitezkeen haurren eta nerabeen babesgabetasun, tratu txar, sexu-jazarpen eta sexuabuso egoeretarako (2016)
 - > Protokoloaren eskema eta txantiloak
- Ziberbullying-kasuetan ikastetxeetan jarduteko protokoloa (2011)



3. Hezkidetzaren euskal hezkuntza-sisteman

3.1. HEZKIDETZA

- + Kontzeptua eta definizioa >>> [añadir texto 3.1.1e](#)
- + Helburuak >>> [subir a euskadi.eus PDF 3.1.2e](#)
- + Hezkidetzaren elementuak >>> [subir PDF 3.1.3e](#)
- + Hezkidetzaren zutabeak >>> [subir PDF 3.1.4e](#)

3.2. JARDUERA PLANAK

Indarrean dauden planak

- "EAEko hezkuntza-sistamarako II. Hezkidetzaren Plana, berdintasunaren eta tratu onaren bidean (2019-2023)
> II. Planari buruzko monografikoa

Aurreko Planak

- Hezkuntza-sisteman hezkidetzaren eta genero-indarkeriaren prebentzioa lantzeko Gida Plana (2014)

3.3. ARAUDIA ETA ORIENTABIDEAK

+ Oinarrizko araudia

- 201/2008 Dekretua, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ikasleen eskubideei eta betebeharreri buruzkoa
> Dekretua aplikatzeko gida
- Agindua, 2011ko ekainaren 20koa, lanean jazarpen sexista edota morala gertatzen den kasuetan prebentzio neurriak eta jarduteko prozedura arautzen dituen, hezkuntza arloan
- 4/2005 Legea, otsailaren 18koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako

+ Jarraibideak, orientabideak, protokoloak eta jardueraren gidak

- Hezkuntza-erlako prebentzio- eta jardun-protokoloa, gerta daitezkeen haurren eta nerabeen babesgabetasun, tratu txar, sexu-jazarpen eta sexuabuseko egoerarako (2016)
> Protokoloaren eskema eta txantiloak
- Protokoloa, ikastetxeei zuzendutakoa, ikasle transei edo genero portaera ez normala dutenei eta haien familiei laguntzeko (2016)
- Protokoloa, emakumeen genitalen mutilazioari aurrea hartzea, hezkuntza-esparruan (2016)
- Protokoloa, laneko sexu-jazarpenari eta jazarpen sexistari aurre egiteko (2011)

3.4. JARDUKETA PROIEKTUAK

+ Ikastetxe publikoak

+ Itunpeko ikastetxeak

3.5. HEZKIDETZAGUNEA

3.6. BERDINTASUNERAKO ADMINISTRAZIO-UNITATEA



4. Dokumentazioa eta baliabideak

4.1. LEGE-TESTUEN BILDUMA

+ Eskola inklusiboa eta aniztasuna

- 1/2018 DEKRETUA, urtarrilaren 9koa, ikasleak onartzeko eta eskolatzeko prozedura arautzen duena hezkuntza-arloko eskumena duen sailaren mendeko EAEko ikastetxe publikoetan baita itunpeko ikastetxe pribatuetan ere
- 186/2017 DEKRETUA, uztailaren 4koa, zeinaren bidez onartzen baita EAEko ikastetxeetan hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleei laguntzeko irakasle ez diren lan-kontratadun langileen lanpostuen zerrenda
- 13/2016 DEKRETUA, otsailaren 2koa, EAEko Arreta Goiztiarreko esku-hartze integralari buruzkoa
- AGINDUA, 1998ko uztailaren 30ekoa, hezkuntzaren arloko hainbat ekintza eta neurri arautzen dituena, gizarte edo kulturaren ikuspegitik besteak baino egoera txarragoan diren ikasleentzat eta eskolara egokitzeko zailtasun handiak dauzkaten ikasleentzat [2002-05-07ko AGINDUAK aldatuta]
- AGINDUA, 1998ko uztailaren 30ekoa, beharizan bereziak dituzten ikasleak eskolatzeko irizpideak ezartzeko, eta ikasle horiek behar dituzten baliabideak hezkuntza-sistemako maila guztietara helarazteko
- AGINDUA, 1998ko uztailaren 24koa, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleentzat curriculumera sartzeko egokitzapenen eta curriculumaren norbanako egokitzapen nabarien baimena arautzen dituena [1998-12-22ko AGINDUAK aldatuta]
- ERABAKIA, 1998ko uztailaren 24koa, aparteko gaitasunak edukitzeagatik heziketa-premia bereziak dituzten ikasleei hezkuntzaren aldetik eman beharreko erantzuna nondik nora bideratu arautzen duena
- 118/1998 DEKRETUA ekainaren 23koa, hezkuntza premia bereziak dituzten ikasleei eman beharreko hezkuntza-erantzuna eskola muinbakar eta integratzailearen esparruan antolatzen duena
- ERABAKIA, 1998ko apirilaren 20koa, EAEko DBHko ikastetxeentzako curriculum-aniztasunerako oinarritzko programaren eredia arautzen duena

- AGINDUA, 1997ko uztailaren 9koa, EAEko DBHko curriculum desberdinak eratzeko programak arautzen dituena

+ Elkarbizitza

- Ley Orgánica 8/2021, de 4 de junio, de protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia (texto consolidado)
- Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia
- 201/2008 DEKRETUA, abenduaren 2koa, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ikasleen eskubideei eta betebeharrei buruzkoa
- 110/2014 DEKRETUA, ekainaren 17koa, Elkarrekin Bonuen Programa arautzen duena
- 19/2012 DEKRETUA, otsailaren 21ekoa, Euskal Autonomia Erkidegoko Eskola Bizikidetzaren Behatokia sortzeko dena

+ Hezkidetzak

- AGINDUA, 2011ko ekainaren 20koa, lanean jazarpen sexista edota Morala gertatzen den kasuetan prebentzio neurriak eta jarduteko prozedura arautzen dituena, Hezkuntza Sailaren arloan
- 4/2005 LEGEA, otsailaren 18koa, Emakumeen eta Gizonen berdintasunerakoa (testu kontsolidatua)

4.2. LEGE-TESTUEN BILAKETA

4.3. AZKENENGO XEDAPENAK

4.4. ORIENTABIDEAK ETA JARRAIPENAK

- Jarraibideak, lan-legepeko irakasle eta hezitzaileentzat [urteko argitalpena]
- Ziberjazarpen kasuen aurrea ikastetxeetan jarduteko orientabideak (2020)
- Ebazpena, hezkuntza-laguntzako berriazko premiak (HLBP) dituzten ikasleei buruzko informazioa biltzeari eta antolatzeari buruzkoa (2020)

- Jarraibideak, hezkuntza-laguntzako berriazko premiak (HLBP) dituzten ikasleei baliabide personal espezifikoak esleitzeko prozedurari buruzkoak (2019)
- Ebazpena, Hezkuntza Sailburuordearena, EAEko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetan eskola-jazarpen egoeretan jarduteko protokoloaren aplikazioa arautzen duten jarraibideei buruzkoa (2019)
- Hezkuntza Sailburuordearen argibideak, norbanako curriculum egokitzapenei (NCE) buruzkoak (2018)
- Hezkuntza Sailburuordearen argibideak, norbanako curriculum egokitzapenei (NCE) buruzkoak. Sarrien egiten diren galderak (2018)

4.5. PROTOKOLOAK ETA JARDUTEKO GIDAK

- Protokoloa. Hezkuntza – Osasun mentalaren elkarlanerako oinarri orokorra (2018)
- Protokoloa, ikastetxeei zuzendutakoa, ikasle transei edo genero portaera ez normatiboa dutenei eta haien familiei laguntzeko (2016)
- Protokoloa. emakumeen genitalen mutilazioari aurrea hartzea, hezkuntza-esparruan [2016]
- Ikastetxearen Elkarbizitza Plana egiteko gida (2016)
- Hezkuntza-arloko prebentzio- eta jardun-protokoloa, gerta daitezkeen haurren eta nerabeen babesgabetasun, tratu txar, sexu-jazarpen eta sexuabuseko egoerarako (2016)
- Ziberbullying-kasuetan ikastetxeetan jarduteko protokoloa (2011)
- Protokoloa. Osasun arreta berezia eskola orduetan (2006)

4.6. ARGITALPENAK

- Eskola inklusiboa eta aniztasuna
- Elkarbizitza
- Hezkidetzak

4.7. BESTE BALIABIDE BATZUK

- Irakurle digitala



5. Familiak eta herritarrak

5.1. LIBURUXKAK ETA INFORMAZIO-OHARRAK

-

5.2. ARGITALPENAK

- EAEko Hezkuntza Sistema. Familientzako gida. Eusko Jaurlaritza [2020]
- 1 motako diabetesa duten ikasleei eskola-eremuan arreta emateko protokoloa. Eusko Jaurlaritza [2020]
- EAE-n entzumen-desgaitasuna duten ikasleentzako hezkuntza-erantzuna. Eusko Jaurlaritza [2020]
- Hezkuntza laguntzaren berariazko premia duten ikasleen familientzako orientabideak. Eusko Jaurlaritza [2020]
- Adimen-gaitasun handiko ikasleei hezkuntza-arreta emateko plana 2019-2022. Eusko Jaurlaritza [2019]
- Adoptatutako ikasleei eskola inklusiboan eman beharreko hezkuntza-erantzua. Eusko Jaurlaritza [2017]
- Eskola inklusiboa garatzeko Esparru-plana 2019-2022. Eusko Jaurlaritza [2019]
- Gaztaroko artritis idiopatikoa - GAI. Eusko Jaurlaritza [2016]
- Ikusmen-desgaitasuna duten ikasleen hezkuntza-inklusioa. Eusko Jaurlaritza [2016]
- Ikastetxei zuzendutako protokoloa, ikasle transei edo genero portaera ez normatiboa dutenei eta haien familiei laguntzeko. Eusko Jaurlaritza (2016)

5.3. LAGUNTZA ZERBITZUAK

- + Berritzeguneak
- + Ikusteko urritasuna duten ikasleak hezkuntzan barne hartzeko baliabide egien
- + Ospitaleko eta Etxeko Hezkuntza Arretarako eta Arreta Terapeutiko-Hezigarrirako Lurralde Zentroak

5.4. ERREKONOZIMENDUAK

- NBE-k Eusko Jaurlaritza errekonozitu du hezkuntza-jardunbide egokiak direla eta [2016]

Kontzeptua eta definizioa

Gizarteak eta derrigorrezko hezkuntzak (gizarteko parte, hori ere), biek ala biek aniztasunari aurre egiteko duten moduetako baten berri ematen duen kontzeptua, horixe dugu inklusioa; praktikan, zera esan nahi du: orain arte hezkuntza-komunitateak ikaslerian baino ardaztuak ez zituen konponbide pedagogikoak eskola-testuinguru arruntera eraman behar dituela.

Eskola inklusiboaren kontzeptua alderdi anitzeko deskribapen batetik abiatzen da, ezinezkoa baita, sintesi moduko bat egin nahirik ere, kontzeptu horri ertz bakar batetik heltzea; aitzitik, irazki moduko bat da, hezkuntza-eredu berri baten oinarri: denentzako eskola, ahalik eta garapen pertsonal handiena lortzeko. Eta, bistan denez, gero eta elementu gehiago jardunaldi berean elkarrekin lanean, orduan eta solidoagoa izango da eskola inklusiboa. Egitasmo mardulagoa izango da, bai, baldin eta hezkuntza-komunitate osoak hartzen badu parte hari buruzko gogoetan eta denen artean aztertzen badituzte eskola-komunitatean bertan egindako urratsak.

Hezkuntza-inklusiorekin guztiz konprometituta dauden zenbait egilek (Ainscow, Booth eta Dyson, 2006; Echeita eta Duk, 2008) postulatutako definizioaz baliatuko gara eskola inklusiboa zer den azaltzeko: haur eta gazte guztiak hezkuntzara irits daitezen bermeak ematen dituen da eskola inklusiboa; baina, edonola ere, ahotan darabilgun hezkuntza hori ez da edonolokoa, kalitatezko hezkuntza-sistema bat baizik, denei aukera-berdintasuna, justizia eta ekitatea bermatzen diena.

Dena dela, ez da aski hezkuntza-eremuan inklusioa martxan jartzea, beharrezkoa baita denentzako gizarte-sare erkideak eraikitzea ere, denak elkarrekin bizi daitezen, denek ikas dezaten elkarrekin, denei baliagarri gerta dakien; denei, bai, baina batez ere ikasle zaurgarrienei.

Izan ere, eskola inklusiboak ikasle guzti-guztiei eskaini behar dizkie hezkuntzan aurrera egiteko aukera berberak, bai eta ikasketetan eta beren bizitzan ezinbesteko gerta lekiekeen edonolako laguntza ere (curriculumean, beren bizitzan, laguntza materiala...), nor bere autonomia garatzeko gai izan dadin. Testuinguru bat eraikitzea, horixe da kontua, bai eta hura pertsonen bizimodura egokitzea ere, neska-mutileen artean egon litezkeen desberdintasunei aurre egin eta talde nahiz pertsona zaurgarrienei beharrezko gerta lekizkiekeen babes eta laguntza espezifikoak bermatzeko.

Eskola inklusiboak gizarte-gune demokratiko eta parte-hartzaileak eraiki behar ditu, sozialki aberastuak, ikaskuntza erraztu eta elkarrekin bizitzearen, ikastearen, komunikatzearen, elkarrekin harremanak izan, elkarrekin jardun eta gainerako gizarte-taldeetako kideengana hurbiltzearen garrantzia azpimarratuko dutenak. Ikasle bakoitza ikasgela heterogeneo batean egongo da, ikastaldek ere heterogeneoak izango dira, baina ikasgela heterogeneo horretan lana antolatu eta planifikatzeko ardura irakasle-talde batek izango du. Gune horretan, garrantzi eta eraginkortasun handiko hainbat praktika eta estrategia jarriko dira abian, konpetentziak lantzea eta garatzea ardatz hartuta: ikastalde kooperatiboak, ikasgelako irakaskuntza partekatua, lankidetzak, ikastalde interaktiboak, berdinaren arteko tutoretzak, solasaldi dialogikoak eta proiektuak lanak, besteak beste. Estrategia horiek zenbat eta lehenago jarri abian, jakina, emaitza hobekiago emango dituzte. Lekuan lekuko eta unean uneko zaurgarritasuna zenbat eta handiagoa izan, gainera, begibistakoa da are beharrezkoagoa izango dela eskura ditugun baliabide eta babes guztiak eraginkortasunez erabiltzea, arazoei irimotasunez erantzuteko. Etxekoekin elkarlanean jardutea eta, beraz, eskola-ingurunea eta familia-ingurunea elkarrengandik ahalik hurbilen egon daitezen saiatzeko metodo bikaina da, inondik ere, eskola inklusiboan ager litezkeen zailtasunei aurre egiteko; baina are bikainagoa da, zalantzarik gabe, ikasleek ikaskuntza erraztu eta hobetzeko baliabide gisa. Horretarako, guztiz erabakigarria da familiek ahal beste informazio izan eta erabakitazunez parte hartzea beren seme-alaben derrigorrezko ikastaldian, hau da, Haur Hezkuntzarekin hasi eta neska-mutilek 18 urte bete bitartean irauten duen horretan, adin horretako herritarrek ez bailiokete utzi behar beren prestakuntzari. Erabat logikoa denez, ezinbesteko gertatuko zaigu, hezkuntzari buruzko itxaropenok hedatuko baditugu, zenbait ibilbide eraikitzea; ibilbide malgu eta askotarikoak, bai, baina egiaztapena lortu eta bizi osoan ikasten jarraitzeko beharrezkoak diren gutxieneko konpetentziak lortzera eramango gaituztenak.

Euskal hezkuntza-sistemako haur guztientzat derrigorrezko hezkuntza bermatuta, beraz, hamaika baliabide jarriko dira abian, eta zenbait gune sortuko, eta hainbat neurri eta erabaki ere hartuko dira, kalitatez eta ekitatez erantzuteko ikasle guzti-guztien hezkuntza-premiei. Hala, izan ere, ikasleek irteera-profilean aurreikusten ziren oinarritzko konpetentziak lortzea helburu hartuta, neska-mutilek ahalik gehien garatu ahal izango dituzte beren gaitasun pertsonalak. Ikuspegi honetan, estrategia metodologikoen garrantzi handia hartzen dute, maila bereko pertsonen arteko interakzioa ahalbidetzen baitute kalitatezko ikaskuntza-pizgarri ugari ematen dituzten testuinguru normalizatuetan, eta, horrez gain, baita tutoretzen eta aholkularitza-nahiz orientabide-zerbitzuen bitartez ikasleei arreta pertsonalizatua izateko aukera ematen dietelako ere.

Aniztasuna eskola inklusiboan

Hezkuntza-jarduera orotan, aniztasunari aurre egiteko bi modu hartu behar dira aintzakotzat: erantzun positiboa, batetik, gizaki guztiok garen bezalakoak izateko dugun eskubidearekin lotua; eta negatiboa, bestetik, bazterketa- eta desberdintasun-egoera ugariaren kausa dena. Bi horietan, jakina, balioetsua aniztasun positiboa da, gizaki izateko aukeren ispilu izateaz batera aberastu ere egiten gaituelako. Gizarte-talde guztiak izaten dira anitzak, eta horrek ikasteko eta hobetzeko aukera ematen digu.

Hezkuntza inklusiboan dihardutenek aurrean izaten dituzte beti ikasgeletako aniztasun-adierazpen ugariak, baina modu berezian betiere, aniztasunaren bi ifrentzuetako zein nagusitzen den. Izan ere, ikastetxeetakoa ez da gizartean bertan nagusi den aniztasunaren erreproduzio bat baizik, eta, beraz, hari buruz ikastetxean entzuten diren iritzi eta usteek ere gizartea bera izan ohi dute eredutzat:

- **Kultura-aniztasuna.** Gizon-emakume guztiok gara kultura berezi bateko kide, denok gara kulturalki desberdin, baina, hala eta guztiz ere, gaur egun oraindik mespretxuz begiratzen diegu geureaz bestelako kulturei, eta hori, jakina, guztiz baztertu beharrekoa da.
- **Gaitasun-aniztasuna.** Edozein pertsonak izan dezake testuinguru jakin batean zer edo zer egiteko gaitasuna; beste testuinguru batean, ordea, baliteke halako gaitasunik ez izatea. Eskola inklusiboak aberastu egin behar ditu bere proposamen, estrategia eta testuinguruak, edozein motatako neska-mutilak, gaitasun handienekoetatik hasi eta zailtasunak izan ohi dituztenetaraino, gai izan daitezzen beren burua ahalik gehien garatzeko, eta ikasle guztiak irits daitezzen beren gaitasunak maila gorenean garatzera. Horri dagokionez, garbi dago zein den hezkuntza-sistemaren desafioa: ekitatearen kontra ahalik gutxien jardunez, ahalik eta bikaintasun-maila handiena erdiestea.
- **Sexu-joeren aniztasuna.** Nork bere sexualitatea sentitzeari dagokionez, norberak nahi bezalako sexu-harremanak izateari dagokionez, pertsonok orientabide desberdinak ditugu, jakina. Historikoki, baina, mota horretako aniztasunari bizkarra emanda bizi izan gara, eta, horren ondorioz, zenbait ikaslek aparte sentitu dute beren burua.
- **Genero-aniztasuna.** Gizarte-konstruktua bat da generoa, ikasle guztien oraina eta geroa baldintzatzen dituzten desberdintasun bidegabe askoren berri ematen diguna.
- **Baliabide sozio-ekonomikoen aniztasuna.** Gizarte- eta ekonomia-maila apaleko haur eta gazteek oso kontuan hartzeko moduko arrisku-talde bat osatzen dute. Hezkuntza-sistemara iristeko desabantaila handiak izaten dituzte, eta desabantailok, gainera, are handiagoak izan litezke eskolak ezer egingo ez balu dela hezkuntza-sistemara iristeko, dela eskolako bizimoduan parte hartzeko, dela lorpen akademikoak erdiesteko ahaleginean ikasle horiek porrot egin ez dezaten. Egoera hori guztiz bidegabea denez, beharrezkoa da eskolan behintzat konponbideren bat aurkitzea.

Desberdintasun- edo bazterketa-egoeraren baten ispilu direnean, aniztasun horietako zenbatek eragiten dien, horietatik izango dira, hain zuzen, kolektibo mehatxatuenak, eta, beraz, hezkuntza inklusiboak haiei eskaini beharko die arreta gehien.

Izan ere, aipatutako aniztasun-mota horiek guztiak ardatz nagusi baten inguruan zertu behar dira: justiziarenean, alegia. Herritarren artean islatzen den aniztasun horrekin tentuz jokatu behar da, eta horixe da, hain juxtu, hezkuntza-sistemen erronka handienetako bat. Eta, horretan, jakina, denek hartu behar dute parte: irakasleek, haiena baita aldaketa hau abian jartzeko ardura profesionala, baina baita, haiekin batera, familiek, gizarte-inguruneak eta hezkuntza-administrazioak ere. Irakasleek, ikasleek, familiek eta/edo haien ordezkari legalek, gizarte-eragileek, den-denek hartzen dute parte eskola inklusiboan, denen artean osatzen dute komunitateari zentzua ematen dion sarea, eta denen artean eraikitzen dituzte nork bere burua gizarte eta ikastetxe bereko kide sentitzeko moduko guneak. Izan ere, ikastetxea bera ere komunitate bihurtu behar da: esperientzia abegikor, aberats eta askotarikoak bizi izateko moduko testuinguru antolatua, alegia, pertsona oro den horretantxe onartu eta tratatuko duena, eta ikasle guztiei eskola-jardueretan parte hartzeko aukera emango diena. Horretarako, ikastetxeko hezkuntza-komunitateak bi baldintza bete behar ditu:

- Beharrezkoa da ikastetxeetan irakasle-talde egonkor eta malgu bat izatea, elkarrekin batera modu estrategikoan zenbait proiektu egin eta hezkuntza-komunitatea eratzeke, hainbat maila kontuan hartuta: ikasgela, zikloa, etapa, ikastetxea, komunitatea, ikasle gehienek parte-hartze demokratikoa erraztea...
- Hala, bada, eskolan ikasle guztiek arrakasta lortuko badute, beharrezko gertatuko zaigu, oinarri-oinarrizko funts modura, eskola-komunitate abegikor, kolaboratzaile eta gogo-pizgarri bat eraikitzea, pertsona orori bere gaitasun eta potentzialtasunak aitortu dakizkion.

Laburbilduz, hezkuntza inklusiboak hauxe esan nahi du: ikasle guztientzat kalitatezko hezkuntza bidezko eta justuzko bat lortzearen aldeko jokabide eta konpromisoa hartzea. Haur eta gazte guztiak du zerikusia. Haien parte-hartze errealean ardatzen da, bai eta balioztatutako emaitzen arabera lorpenetan ere, eta bazterketa-egoera orori egiten dio aurre, sekula amaitutzat jo ezin daitekeen prozesu bat izateaz batera.

Ikastetxean eta ikasgelan inklusioa abian jartzeko orientabideak

Praktika inklusiboen garapena bi alderditan ardatzen da: batetik, ikaskuntza- irakaskuntza prozesuan; eta, bestetik, ikastetxeak eta, oro har, komunitate osoak eskura dituen baliabide guztien antolara eta planifikazioan. Ikasgelan lanean jarduten duten profesional guztien arteko hausnarketaren fruitua dugu praktika inklusiboa.

Ikaskuntzari buruzko gaur egungo ikerketa eta teorien arabera, pertsonak elkarrekin aritzean eta jardutean ikasten dute, orduantxe gertatzen da ikaskuntza deritzogun hori, zenbait testuingurutan ikasitakoen artean jarraitutasun halako bat dagoenean. Teoria horiek berek diotenez, maila bereko pertsonak aktiboki jotzen omen dute ikaskuntzan, bitartekari-lanak eginez, eta, alde horretatik, funts-funtsezkoak dira ikasle guztien inklusioa lortzeko. Ikerketa horietan azpimarratzen denez, gainera, ikasgeletan erabiltzen den metodologia eta irakasleek jotzen duten rola ere garrantzirik ditugu, ikasle guztiak arrakasta lor dezaten.

Testuinguru horretan, bada, irakasleek normaltasunez heldu behar liokete ikasle heterogeneotasunaren auziari, ikastaldearen ezaugarrietako bat besterik ez baita hori; dena dela, auzi garrantzitsua da, inondik ere, behar-beharrezkoa baita ikasleek beren artean harreman onak izan eta parte-hartzea maila bereko pertsonen artekoa izateko.

Hezkuntza-plangintzak egitean, ikasleengandik gertueneko testuinguruak aintzat har daitezela proposatuko da; eta, jakina, ikasleengandik gertueneko testuingurua ikasgela bera da, hantxe aritzen baitira ikasleak ikasten eta elkarrekin parte hartzen. Eguneroko ikasgela horixe da, hain zuzen, inklusioa lortzeko lekurik aproposena. Horretarako, beharrezkoa da zenbait ikasleren premiak asetzeko baliabide eta babes espezifiko nahiz osagarriak ondo antolatzea, lankidetzak eta elkarlana printzipio nagusitzat hartuta. Ikastalde barruko bizimoduarekin bat datozen ikasgelarako programazioei dagokienez, garrantzi handikoa da ikerketen bermea jasoa duten estrategia eta metodologiei jarraitzea, eta parte-hartzea oinarri duten ildoak bultzatzea: maila bereko pertsonen arteko laguntza, irakasle guztien arteko elkarlana, ikastalde interaktiboak, lankidetzak-ikaskuntza, solasaldi dialogikoak, tutoretza pertsonalizatuak, irakaskuntza dibertsifikatua, ikaskuntza pertsonalizatua...

Ikastetxeak inklusiozko ingurune izatera iritsiko badira, beharrezkoa da alderdi hauek asetzea:

- Pertsona guztiak ikasteko aukera izan dezatela babesteko, aintzat hartu behar da ikasle arteko aniztasuna, eta aberastasun modura ulertu. Horretarako, ikasgelan egunero egiten diren lanetan, zenbait jardura proposatu eta jatorri desberdineko ikasleak elkarrekin lanean jarri behar dira, haietako bakoitza bere ikaskuntzaren eta bestearen arduradun bihurtu dadin, eta denen artean, elkar zaintzean eta errespetatzean oinarriturik, harreman positiboak egin ditzaten.
- Ikastetxe kideen (ikasle, irakasle nahiz familia) arteko sinergiak aprobetxatu behar dira, bai eta ikastetxeen eta prestakuntza- nahiz koordinazio-zentroen (berritzeguneak...) artekoak ere, ikaskuntza-testuinguru guztiak elkarren osagarri izan daitezkeen eta haien guztien arteko koherentzia ziurta dadin.
- Hezkuntza Proiektu bat ere behar da, ikastetxe kultura-, politika- eta praxi- alderdi guztiei behar bezala heldu eta ikasle arteko aniztasunari erantzun egokia emateko.
- Ikasle guztien ikaskuntza eta parte-hartzea sustatu behar da; zaurgarriena, batik bat, haiek baitute baztertuak izateko arrisku handiena, dela desgaitasunen bat dutelako, dela beste edozein arrazoi (sexua, erlijio, kultura, etnia...) dela tarteko.
- Ibilbide eta curriculum pertsonalak malgutu egin behar dira, eta zenbait ikaskuntza-testuinguru ahalbidetu, baita ez-formalak ere, ikasle guztiak jabetu daitezkeen oinarriko konpetentzia eta akreditazioez.
- Ikasle guztiak hezkuntza-sistemara iritsi, hartan parte hartu eta ikasten jarduteko egon litezkeen hesiak birrintzeko konpromisoa hartu behar da, eta ahaleginak ere egin behar dira ikastetxe aniztasunari aurre egiteko izan litzakeen mugak gainditzeko.
- Ikasgelarako proposamenak ere eraiki behar dira, curriculum eta konpetentzien ikaskuntza taldeko ikasle guztien premia-aukeretara egokitzeko.
- Babesak ikasgela barruan denek diren gune eta txokoetan antolatu behar dira, norberaren eta talde osoaren premiei erantzuteko.
- Konpetentzien eta prozeduren arabera ikaskuntzan, etengabe berrikusi behar dira gune, epe, baliabide, irakasle lan eta beste zenbait alderdiri buruzko ikuskerak, irakaskuntza-ikaskuntza prozesua malgutu eta bizitzarako ikaskuntzak funtzionalago bihurtuz.
- Ikastalde kideen, irakasle eta beste heldu batzuen arteko elkarlana ardatz duten proiektuak –proposamen zabal eta malguak– landu behar dira.
- Ikasle arteko elkarlana eta ikasle bakoitzaren autonomia errazteko moduan antolatu behar da ikasgela.
- Eskolaz kanpoko jardura osagarri inklusiboak proposatu behar dira, era askotako jarduerak, ikasle guztien interesa harrapatuko dutenak. Ondo ezagutu eta aprobetxatu behar dira gertueneko baliabideak (herrikoak, auzokoak...), neska-mutilek ikasitakoak indartu eta bermatu ditzaten, bai eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak ere.
- Teknologia-baliabideak eraginkortasunez erabili behar dira. Ikasle guztiak erabili ditzakete teknologiak ikasgelan, baina, horrez gain, behar-beharrezkoa da irakaskuntza-metodologiak berak aldatzea, eta IKTak metodologia horietan oinarrituta erabiltzea.
- Azkenik, ikasleak eta ikasle guztien garapena hartu behar dira ardatz eskura ditugun babes guztiak koordinatu eta abian jartzeko. Gehienbat testuinguru konpartituetan, ikastaldean bertan, aplikatzeak dira babesok. Eta ikasle guztien premiei erantzun bazeaie, gainera, babes horiek abian jartzean ezinbestekoa izango da irakasle arteko koordinazioa eta profesionalen arteko elkarlana. Gaur egun bakarka nahiz taldean nola jotzen dugun berraztertzea behartzen gaitu horrek, bai eta gogoeta egitea ere, gure praktikak inklusiboak ote diren edo, aitzitik, ikasleentzat ikasten eta parte hartzen jarraitzeko oztupo ote zaien ikusteko.

Berariazko hezkuntza-laguntza premiak dituzten ikasleak (BHLP)

Ikasle horiek bestelako hezkuntza-arreta bat behar dute, ikasle arruntekin alderatuta ezaugarri hauek dituztelako:

- Hezkuntza-beharrizan bereziak, desgaitasunen batetik edo jokabide-nahaste larrietatik eratorrita
 - Adimen-, entzumen- edo ikusmen-degaitasunak, desgaitasun fisikoak eta espektro autistaren nahasmenduak
 - Degaitasun anitzak
 - Gortasun-itsutasuna
 - Jokabide-arazo larriak
- Berariazko ikasteko zailtasunak
 - Mezuak ulertu eta ekoizteko,
 - Irakurri eta idazteko,
 - Kalkulu aritmetikoak egiteko,
 - Arreta jartzeko eta/edo mantentzeko
 - Oldarkortasuna kontrolatzeko;
 - Ikasteko erritmo mantsoagoa dute
 - Hizkuntzako berariazko arazoak dituzte.
- Gaitasun intelektual handia
- Hezkuntza-sisteman berandu sartzea
- Baldintza pertsonalak edo eskola-historiakoak (gaixotasuna...)
- Desberdintasun sozialeko egoerak
- Arreta defizitaren eta hiperaktibitatearen nahasmenduak

Texto 1.4.1e [ITZULI](#)

EUSLE programa

EUSLE es un programa de inmersión lingüística cuyo objetivo es facilitar el proceso de adquisición de la lengua vehicular de la escuela, el euskara, al alumnado recién llegado a nuestro sistema educativo en los niveles de 4º, 5º y 6º de Educación Primaria y 1º y 2º de Educación Secundaria.

- [EUSLE programaren marko kontzeptuala](#)

Elkarbizitza positiboa

Gizartean gertatzen diren aldaketak direla-eta, hezkuntza-sistema etengabe egokitu behar da. Ezagutzak helarazi baino askoz ere gehiago egin behar du XXI. mendeko hezkuntzak. Hain zuzen ere, belaunaldi berrien integrazio pertsonala, gizarteratzea eta laneratzea errazteko gaitasunak garatu behar ditu etengabe aldatzen den gizarte-testuinguru batean.

Guri dagokigunez, "**elkarrekin bizitzen ikastea**" da hezkuntza-sistemaren oinarrizko helburuetako bat. Izan ere, Hezkuntza-sistemaren helburu nagusia herritar bakoitzari, norbanako aske eta gizarte osasuntsu eta moderno baten partaide gisa, osotasunezko eta gogobeteko bizitza lortzen lagunduko dioten baliabide pertsonalak, sozialak, kulturalak, emozionalak eta profesionalak ematea da, gure gizaki-duintasuna eta denok kabitzen garen eta partaide gaitun gizartea garatzeko balio eta irizpide etikoak dituzten baliabideak, alegia. Helburu horiek lortzeko baliabiderik lagungarrienetako bat gure ikasleengan elkarbizitzarako eta **elkarbizitzarako gaitasuna** garatzea da, giza-eskubideen defentsa sustatzeko balio etiko eta moral sakonetan oinarritua.

Ikasleak eskola uztean izan behar duen profil orokorra Oinarrizko Hezkuntzako curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzen duen 236/2015 Dekretuan (2016/01/15eko EHAA) finkatuta dago. Bertan zehazten da ikasleak zer gaitasun izan behar dituen Oinarrizko Hezkuntza Orokorra amaitzean, hezkuntzahelburuak lortu eta bizitzako esparru eta egora guztietan moldatzen jakin dezan. Gaitasun horien artean dago elkarbizitzarako gaitasuna, modu honetan zehaztuta: *«Pertsonen arteko, taldeko eta komunitateko egoeretan elkarrekikotasunez parte hartzea, eta norberari aitortutako eskubideak eta betebeharrak besteri aitortzea, norberaren zein guztion ongirako»*. (7.2.c. artikulua)

Ikastetxeen erronka da hezkuntza-komunitateak bere egingo duen bizikidetzaren eredu bat lantzea, balio demokratikoetan oinarritutakoa. Hezkuntza-komunitateak bizikidetzaren eredu hori bere egingo badu, familiarek, irakasleek eta ikasleek guztiek batera egin eta landu behar dute.

Oinarrizko gaitasun guztiekin lotuta dago "elkarrekin bizitzen ikastea". Gaitasun horien mami eta "elkarrekin bizitzen ikasteko" ezinbesteko ikaskuntza dira honako hauek: norberaren herritartasuna arduraz erabiltzea, ikastetxean eta gizarte-bizitzan inplikatzeko ikastea, elkarriketaren bidea ikastea, giza eskubideak errespetatzea, biktimizekiko empatia izatea, gatazkekiko jarrera positiboa izatea, gizarte-trebetasunak eta emozioen kontrola lantzea, ideiak proiektu bihurtu eta horiek burutzeko gai izatea, nor bere burua ezagutzeko eta autoestimua lantzea, eta abar.

Sail honen nahia da gure erkidegoko ikastetxe guztiek **elkarbizitza positiboa** sustatu eta ikasleak balio etiko eta sozial sendoetan hezteko jarduerak adostu eta garatzea.

Ikuspuntu horretatik begiratuta, elkarbizitza-planak oso tresna baliagarriak dira ikastetxeek gaitasun horiekiko dituzten hezkuntza-helburuak berriz pentsatzeko, diseinatzeke eta bistaratzeko. Hori horrela, uste dugu guztiz beharrezkoa dela ikastetxe guztiek **Elkarbizitza Plana** izatea eta **Bizikidetzaren Behatokia** osatuta edukitzea.

- [Elkarbizitzarako gaitasuna](#)
- [Eskola Bizikidetzaren Behatokia](#)
- [Ikastetxearen Elkarbizitza Plana egiteko gida](#)
 - > [Elkarbizitza Planari buruzko monografikoa](#)

Hezkidetzaren definizioa

Oinarrizko Hezkuntzak hezkuntza-eskubidea bermatu behar die pertsona guztiei; beraz, zuzentasun eta justizia sozialaren planteamendu etiko batetik, hezkuntzak aukera-berdintasuna eskaini behar du, inolako bazterketarik gabe, eta konpentsatu egin behar ditu desberdintasun ekonomikoak, sozialak, kulturalak eta pertsonalak. Oinarri horren arabera, bai Administrazioak eta hezkuntza-arduradunek bai hezkuntza-komunitateko profesionalak eta partaide guztiek bultzatuko dute inklusioa, hau da, hezkuntza barneratzailea eta pertsonalizatua, oinarrizko eta derrigorrezko hezkuntza amaitu arte.

Esparru arauemailean ezarritakoa bermatzeko ekimen integrala behar da oinarrizko hezkuntzan, ulertuta hezkidetza zeharkako elementu positiboa dela mutilentzat zein nesKentzat, berdintasuneko hezkuntzaren garapena eta, aldi berean, genero-indarkeriaren prebentzioa bermatzen baititu.

Hezkidetza defini dezakegu, gaingiroki, neska eta mutilen arteko berdintasuna modu espezifikoan eta aldi berean zeharkako ardatz gisa txertatzea bereizgarri duen hezkuntza gisa.

Bete definizio batzuk:

- «Neska-mutilak genero femeninoa edo maskulinoa alde batera utzita hezten dituen, hots, sexu-desberdintasunetik abiatuta hezten dituen, beren banakotasunaren garapena bultzatuta, baina gizarte sexista batetik sexu batekoa edo bestekoa izateagatik betetzeko eskatzen zaizkien rolak kontuan izan gabe» (M.^a José Urruzola, 1995).
- «Emakumeen eta gizonen arteko eskubideen, aukeren, betebeharren, lanaren... berdintasuna helburu duen hezkuntza-eredua da hezkidetza» (Luixa Reizabal, 2016).
- «Desberdintasunetatik abiatuta berdintasunean heztea da, oso xede garbiarekin: etiketarik gabeko mundua eraikitzea, non emakumeak eta gizonak maila berean egongo baitira, beren eskubide eta askatasunekin» (Amelia Barquín, 2016).

Hezkidetzaren helburuak

Otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 29. artikuluan ezarritakoaren ildotik, hauek izango lirateke hezkidetzaren eskolak planteatzen dituen helburu nagusiak:

1. Hezkuntzaren arloan lantzen den araudiak berdintasuneko eta hezkidetzako mandatuak beteko dituela bermatzen jarraitzea.
2. Emakumeen jakituria eta ekarpen sozial eta historikoa diziplina guztietan txertatzea. Emakume asko dira eta izan dira historia aldatzen lagundu dutenak eta beren diziplinen barruan erreferente handiak izan direnak. Haiek berreskuratzeak, ikusgai egiteak eta gure ikasleei ezagutzera emateak ezabatu egiten du errealitatearen parte hori ezkatutzean sortzen zen genero-joera, baina gainera, erreferente femeninoak sortzen ditu neskentzat, baita mutilentzat ere.
3. Irudien eta hizkuntzaren erabilera inklusiboa egitea, bi sexuen irudi plurala bermatuko duena, genero-rolak eta estereotipoak alde batera utzita. Generoan ez ezik kultura edo sexu-aukera bezalako alderdietan diskriminaziorik sortzen ez duten hizkuntza eta irudia erabiltzea hezkidetzaren eskola sortzeko funtsezko urratsa da.
4. Orientazio akademiko-profesional ez-sexista bermatzea: sozializazio-prozesuan zehar kanpo-eraginak izaten dira gazteengan, erabakiak hartzen dituztenean eragin nahian. Eragin horiek familia-inguruetik bertatik, adiskideengandik, gazteak xede duen inguruetik eta lan-merkatutik bertatik etor daitezke. Horiek horrela, irakasleak, ikasleak eta familiak irauten duten genero-estereotipoen jakinaren gainean jarri behar dira eta orientazioan eragina izan dezaketen uste eta aurreiritzi sexistak indargabetzeko bideratu.
5. Berdintasuna sartzeko ezkutuko curriculumean eta ageriko curriculumean. Ageriko curriculumetik kontua izango litzateke, besteak beste, hezkuntza-sisteman ezartzen diren edukien berrikusketa egitea, tradizioz femeninoak izan diren eta ikusezin bihurtu diren esferak sartzeko, adibidez zainketaren etika, ikuspegi feministatik begiratuta. Ildo horretan, behar-beharrezkoa da testuliburuak hizkuntza eta irudi inklusiboak txertatzea eta jakintza-arlo guztietan erreferente diren emakumeak barnean hartzea. Ezkutuko curriculumetik, bestalde, irakasleek, familiak eta ikasleek besteekiko interakzioan gauzatzen dituzten arauak, balioak, jarrerak eta portaera berrikusi behar dira. Genero-sozializazio desorekatua eta horrek ikastetxeetan ezartzen diren harremanetan duen eragina aztertu behar dira.
6. Aniztasunaren molde guztiak txertatzea. Ikastetxeetan aurkitzen ditugun desberdintasunak soilik sexuari eta generoari ez dagozkion kontuan hartuta, hor baitaude, halaber, klase soziala, kultura, jatorriko herrialdea, erlijioa, sexu-aukera eta abar. Hezkuntza-jardunbideari hezkidetzatik ekinez gero, desberdintasun horietako bakoitza aintzat hartzea eta desparekotasunak saihestea bermatuko dugu.
7. Baliabideen eta espazioen erabilera bidezkoa sustatzea. Espazioen banaketak eta erabilerak eta hezkuntza-ingurunearen antolakuntzak ere garrantzizko eginkizuna betetzen dute balio eta arau sozialen transmisioan. Horregatik, espazio eta baliabide horiek modu orekatuan erabiliko direla bermatu behar da.
8. Emakumeen aurkako indarkeria prebenitzea eta tratu ona sustatzea. Indarkeria gure gizarte desorekatuen osagai estrukturala da. Hori dela eta, kritikoak izan behar dugu nagusitasun eta mendetasuneko eskema patriarkaletan oinarritutako harremanekin, eta tratu onetan hezi, justiziaren etiketik eta zainketaren etiketik.

[Infografia ikusi](#)

Hezkidetzako eskolaren bidean aurrera egiteko oinarritzko elementuak

Hezkidetzako eskolaren bidean aurrera egiteko oinarritzko elementua **hezkuntza-sistema bera ahalduntzea da, berau aldaketarako motor gisa hartu ahal izateko**. Sistema horrek gizarte-arazoei irtenbideak eskaintzeko gaitasuna behar du izan, ikasleak alor akademikoan ez ezik beste alorretan ere prestatu behar ditu, maila pertsonal eta herritarrean esaterako, eta hala izango da hezkuntza-sistema gizarte-eraldaketarako sistema ahaldundua, gaitua. Hezkuntza ez da gizartearen isla soil gisa ulertu behar; hezkuntza-sistema urratsak eman eta gizartearen beharrezko eraldaketetan bere alea ematen saiatu behar da. Behar dugun eskolak ezin du sexista, klasista, arrazista, ezta homofoboa izan, ezin ditu maiz gizartean bizi ditugun egoerak errepikatu; aldiz, gizartean ditugun desparekotasunen inguruko ikuspegi kritikoa sortzen lagundu behar du, horiek desagertzen aurrera egiteko.

Hezkuntza-plangintza gizartearen gehiengo zabal batek partekatzen duenean eta, zehazki, hezkuntzacomunitateak (irakasle, ikasle eta familiek) partekatzen dutenean, hezkidetzako eskolarantz egitea ematea errazagoa da. Gainera, hezkuntza-sisteman bertan gertatzen denaren gaineko ardurua beste pertsona edo erakundeei leporatzea ekiditen du. Ildo horretatik, ahalduntutako eskolak ez dio beste inori erantzukizunik eskatuko, bere erantzukizuna gain hartuko du, **autokritika egin eta gatazka horretan eskolak zein funtzio duen aztertuko du**, gai horri ekiteko.

Ahalduntzeaz eta autokritikaz gain, hezkidetzako eskola ezartzeko, beharrezkoa da, aldi berean, norabide honetan urratsak ematea:

1. **Emakume eta gizonen arteko berdintasuna eta hezkidetzak sustatu, koordinatu eta jarraipena egiteko egitura egonkorak sortzea:** beharrezkoa da hezkuntza-administrazioak eta hezkuntza-sistemak egitura egonkorak edukitzea, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako eta hezkidetzarako politikak sustatu, koordinatu eta horien jarraipena eta ebaluazioa egiteko. Hala, plan honetan jasotako neurriak ezartzen direla bermatuko da.
2. **Hezkidetzan prestatutako irakasleak.** Honako hau funtsezko elementuetako bat da hezkidetzako eskola abian jartzeko. Beharrezkoa da irakasleek prestakuntza jasotzea; prestakuntza etengabea ez ezik, hasierako prestakuntza ere bai, berdintasunean eta berdintasuneranzko hezkuntza zeharka txertatu duena. Irakasleek desparekotasunekiko sentiberatasuna izan behar dute, horiek nola sortu eta errepikatzen diren kontzientzia hartu behar dute. Halako irakasleek abian jartzeko tresna gehiago izango dituzte, halako prestakuntza jaso ez duten irakasleek baino.
3. **Familiek eskolan esku hartzea.** Hezkidetzako eskola familiei irekia izan behar da, baita eskola kokatzen den ingurunera kokatuta egon ere. Garrantzitsua da familiek hezkidetzak beren seme-alaben prestakuntzarako alderdi garrantzitsutzat hartzea, eta hori beren etxeetan praktikan jartzen saiatzea.
4. **Ikastetxeetara egokitutako Hezkidetzak-plana.** Dokumentu horrek, egoeraren behar bezalako diagnostikoa abiapuntu hartuta, ikastetxe bakoitzak berdintasunaren alorrean lortu nahi dituen helburu nagusiak bilduko lituzke, horiek lortzeko ekintza zehatzak egikaritu eta, ondoren, ebaluatu ahal izateko. Ez da, inondik inora, hezkidetzak jarduera jakin batzuetara eta efemerideak ospatzera mugatzea; berdintasuna ikastetxe osoan hedatzea da helburua.
5. **Ikasgelan hezkidetzak-materialak txertatzea.** Testuliburuak, baliabide didaktikoak, ikus-entzunezko materialak, irakurgaiak, ipuinak edota jostailuak ezin dira sexistak, arrazistak, homofoboak edota klasistak izan; materialek berdintasunean eta berdintasunerako hezi behar dute.

[Infografia ikusi](#)

Hezkidetzaren zutabeak

Hezkidetza da emakumeen aurkako indarkeriari aurrea hartzeko oinarria, eta hezkidetzak ikastetxe baten ekintza guztiak —ikasgelaren mailan, irakasleen prestakuntzaren mailan eta antolamenduaren mailan— eusten eta zeharkatzen dituzten zenbait gai nagusi edo zutabe jorratzen ditu. Era berean, zutabe horiek hezkuntzaren estamentu guztietan agertu beharko dute, Hezkuntza Saitetik hasi eta ikastetxeetara bitarte...

1. **Pentsamendu kritikoa sexismoaren aurrean.** Honako hau litzateke hezkidetzaren lehenengo zutabea, erabat zeharkatzen baititu gainerakoak. Ikasgelan berdintasuna lantzeko oinarria da. Genero-ikuspegia modu kritikoa landuta baino ezingo dugu onartu genero-arrazoigatiko desparekotasunak daudela. Horretarako, genero-ikuspegitik egindako analisia funtsezko estrategia da, sexismoa hezkuntza-sisteman eta, beraz, gizarte osoan errotik kentzeko. Estereotipoz beteriko hezkuntzan pentsamendu kritikoa duten irakasleak behar ditugu; hezkuntza hori gure historia pertsonaletan jaso eta gure ikasleei helarazten jarraitzen dugu. Ildo horretatik, irakasleen prestakuntza berebizikoa da genero-ikuspegitik aztertu ahal izateko.
2. **Hizkuntzaren eta irudien erabilera ez-sexista.** Hizkuntzaren erabilera ez da neutrala, hizkuntza komunikatzeko, mundua ulertzeko erabiltzen dugu, baita berau aldatzeko ere; gure pentsamendu osoa hizkuntzatik pasatzen da. Georges Steinerren “izenik ez duena ez da existitzen” aipua indar-indarrean dago egun dugun hizkuntzaren erabileran. Berdintasunaren alde lan egiten dutenek badakite hizkuntza errealitate bizia dela, bere bilakaera duela eta garai bakoitzeko erabilera egokitzen dela; hartara, emakumeak (feminismoari esker) mundu publikoan sartzean, berau bistaratu egin behar da hizkuntzaren erabilera ez-sexistaren bitartez. Hizkuntzaren erabilera ez-sexista ez da, soil-soilik, genero maskulinoa eta femeninoa erabiltzea, are zabalagoa da kontua; generoarengatik bereizketa egiten ez duten hizkuntzei ere eragiten die. Ildo horretatik, irudiek komunikatzeko indar handia dute eta, hori dela eta, imajinario kolektiboa eraikitzen laguntzen dute. Hala, beharrezkoa da horiek genero-ikuspegitik aztertzea.
3. **Emakumeen jakituriaren integrazioa eta haien ekarpen soziala eta historikoa.** Historian zehar, baita gaur egun ere, gure kulturaren gabezia handienetako bat, orokorrean, eta gure ikasgeletako material eta testuliburuena zehazki, emakumeek gizakiaren historian zehar alor guztietan egindako ekarpenen ikusezintasuna da. Androzentrismoak gure kultura menperatu du eta hutsune handi bat eragin emakumeen jardunaren ezaguerari eta aintzatespenari dagokienez.
4. **Gatazken eraldaketa baketsua, hezkidetzako elkarbizitzarako proiektuen bidez.** Elkarbizitzan genero-ikuspegia aplikatzea oinarritzakoa da indarkeria sexistari aurre hartzeko, indarkeria hori edozein delarik ere. Elkarbizitza positiboaren oinarria hezkidetzak-plangintza behar du izan, hau da, errespetuan eta berdintasunezko harremanetan oinarritutako elkarbizitza behar du izan. Hezkidetzak harremanetan indarkeria prebenitzeko baliabideak, estrategiak eta ezaguera eskaintzen ditu. Harremanak aztertzean, estereotipo maskulino eta femeninoekin lotutako nortasun-erakuntzekin zuzenean lotutako jarrerak, rolak, pentsamenduak, emozioak edota balioak daudela ikus daiteke. Maiz, estereotipo horiei erantzuten ez dieten pertsonak zigortu egiten dira, eta eskola-jazarpena ere paira dezakete. Elkarbizitza positiboaren oinarria pertsonen arteko zaintza da, genero-estereotiporik gabekoa, tratu txarrak prebenitzeko tratu ona, bazterketaren aurrean talde-kohesioa, berdintasunezko lidergoak indartsuenaren tiranien aurrean... Berdintasuna eta hezkidetzak oinarri hartuta eraikiko ditugu elkarbizitza baketsua, berdintasunezkoa eta enpatikoa lortzeko ikastetxeak.
5. **Autonomia pertsonala eta independentzia ekonomikoa.** Hezkidetzak etxeko espazioan ere jartzen du arreta, eta hori hiru norabidetan egiten du: lehendabizi, pertsona guztiek behar dute autonomia izan beren egunerokotasunean; bigarrenez, pertsona guztiei aitortu behar zaie (gehienak emakumeak) beste pertsonen zaintzetan ardatz izan direla, eta egun direla; eta hirugarrenez, etxeko eremuaren errealitatea aztertzea, etxeko lanen eta gizon eta emakumeen zaintzaren banaketa desorekatuan historikoki eta gaur egun ematen diren desparekotasunak aztertzea. Horren ondorioa da lanaren banaketa sexuala eta, hortaz, desparekotasuna eta diskriminazioa azaleratzea. Era berean, eta

aurrekoarekin oso lotuta, independentzia ekonomikoa landu behar da, independentzia pertsonala eskuratzeko oinarri gisa. Jakina da independentzia ekonomikoa funtsezkoa dela tratu txarreko harremanetatik ihes egin eta bizitza genero-indarkeriatik urrun berregiteko. Gainera, lan ordainduaren gaiari dagokionez, azpimarratzekoa da oraindik ere emakumeak gehiengo direla okerren ordaindutako lanpostuetan, baita menpeko pertsonak zaintzeko kontziliazio-neurriak eskatzen dituztenak ere. Kristalezko sabaia ere errealtate dugu gaur egun, soldata-arrakala, hainbat lanposturen eta ibilbide akademikoen feminizazioa, beste hainbaten maskulinizazioa, etab. Hori dela eta, hezkidetzak oreka lortu nahi du, etxeko eremuan eta eremu publiko eta okupazionalan; etxean gizonen eta emakumeen arteko benetako erantzunkidetasunik gabe, desoreka handia egongo da eremu publiko edo profesionalan gizonen eta emakumeen arteko desparekotasuna alderantzizatzeko.


6. **Espazioak ikastetxean, eskolaz kanpoko jarduerak eta jarduera osagarriak.** Ikastetxeetako espazioak, jolas-orduetakoak bereziki, mutilek hartu ohi izan dituzte lehiaketa-jolasetan aritzeko. Gainera, espazio hori bera asko bereizten da mutil eta neska taldeetan, eta bi talde horiek ez diote elkarri asko eragiten. Ikastetxeak ari dira eremu hori lantzen, eta badaude ikastetxeetako jolastokietan arrakasta izan duten proiektuak: bertako jarduerak eta espazioaren banaketa harreman berdinzaleagoak eta erabilera bidezkoagoa bultzatzeko diseinatu dira. Hala ere, beharrezkoa da hezkidetzako espazioak errazteko estrategiak ezartzen jarraitzea. Era berean, eskolaz kanpoko jarduerak eta jarduera osagarriak mutil eta neskek modu berdinzalean partekatzeko proposatu behar dira. Horrek guztiak ikastetxeko jaialdiak edota inauterietako mozorroak, besteak beste, birpentsatzera garamatza; horietan guztietan, berdintasunerako eta estereotipoen aurkako ekintzak landu behar dira
7. **Berdintasuneko hezkuntza afektiboa eta sexuala.** Hezkuntza sexualak, osasun eta garapen pertsonal gisa, helburu du pertsonalki haztea eta sexuarekiko jarrera baikor eta arduratsua izatea; hartara, arduraz jokatzeko laguntzen du, ez norberarekin soilik, inguruan duen testuinguru sozialeko beste pertsonekin ere. Hezkuntza horren oinarriak nazioarteko hainbat erakunderen arau eta aholkuetan oinarritzen dira, hala nola, erakunde hauetan: MOE-Munduko Osasun Erakundea, UNESCO Hezkuntza, Zientzia eta Kulturarako Nazio Batuen Erakundea eta UNICEF Haurren Laguntzarako Nazio Batuen Funtsa. Zehazki, kontuan hartu behar dira dokumentu honek barne hartzen dituen orientabideak: *“Sexualitatearen alorreko hezkuntzari buruzko nazioarteko orientabide teknikoak. Ebidentzian oinarritutako ikuspegia 2018”*, MOE-Munduko Osasun Erakundeak, UNESCO Hezkuntza, Zientzia eta Kulturarako Nazio Batuen Erakundeak eta UNICEF Haurren Laguntzarako Nazio Batuen Funtsak osatua. Dokumentu horretan hezkuntza sexuala txikitatik eskaintzea beharrezkoa dela proposatzen da, eta eskolatzearen etapa guztietan zehar lantzeko gaitzat hartu. Hori ondorioztatzeko arrazoia da hezkuntza sexualak ondorio positiboak dituela, pertsonok sexualitatearen inguruan dugun ezagutza hobetzen duelako eta, beraz, jokabide sexualari eta osasun sexualari dagokienez jarrera ere hobetzen delako; sexu-transmisioko gaixotasunak eta GIB izateko arriskua murrizten da, eta ez du pertsonaren jarduera sexuala areagotzen; gainera, hezkuntza sexuala are eraginkorragoa da genero-ikuspegitik jorratuta, ikuspegi hori txertatu gabe jorratuta baino. Hezkuntza sexuala eraginkorragoa da familiekin koordinatuta jorratzen denean, hau da, etxean eta ikastetxean ahaleginak batu eta berdintasunean, osasunean, gozamenen eta pertsona guztiekiko eta gizatasunak berezkoa duen aniztasunarekiko errespetuan oinarritutako hezkuntza sexuala eskaintzen denean.
8. **Emakumeen aurkako indarkeriaren prebentzioa eta indarkeria kasuetan esku hartzea.** Hiru jarduera motari buruz ari gara: ikasleak sensibilizatzeko helburu dutenak, ikastetxeak espazioetan errepikatzen ari diren matxismo eta indarkeria egoerak hautematea helburu dutenak eta, azkenik, ikastetxean indarkeria kasuak hauteman ondoren zuzeneko esku-hartzea burutzea helburu dutenak

[Infografia ikusi](#)

[ITZULI](#)

Arreta goiztiarra

Beste dokumentu batzuk

- [Jardunbide egokiak](#)
- I Regional Best Practices Award. ORU-FOGAR (PNUD)
- [Diploma](#)
- [AGko Taldea Hezkuntza Berriztatzeko Zuzendariarekin](#) (jpg, 696,62 KB)
- [NBE-k Eusko Jaurlaritza errekonozitu du hezkuntza-jardunbide egokiak direla eta](#) 
- AEPNYA kongresua.
- [Posterra](#) (eu)
- [Posterra](#) (en)